

DAMIAN WICHEREK

Polityka oświatowa w programach partii politycznych Sejmu VIII kadencji*

Educational Policy in the Political Programs of the Sejm of the 8th Term

Magister, Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Socjologiczno-Historyczny, Instytut Nauk o Polityce, Zakład Teorii Państwa, Prawa i Polityki, Polska

Streszczenie

Celem poniższego artykułu będzie przedstawienie najważniejszych propozycji zmian w oświacie zawartych w programach partii politycznych z wyborów parlamentarnych w 2015 r. W szczególności zostaną przedstawione propozycje ugrupowań politycznych, które zasiadają w obecnym Sejmie – VIII kadencji (2015–2019) – z podziałem na partię rządzącą oraz opozycję parlamentarną. W artykule nie zostało uwzględnione ugrupowanie Kukiz'15 ponieważ nie jest to partia polityczna.

Słowa kluczowe: wybory parlamentarne, partie polityczne, program wyborczy, polityka oświatowa

Abstract

The purpose of the article below will be to present the most important proposals for changes in education, contained in the political party programs of the parliamentary elections in 2015. In particular, proposals of political groups that sit in the current Sejm – VIII term (2015–2019) – will be presented, divided into ruling parties and parliamentary opposition. Kukiz'15 group has not been included in the article because it is not a political party.

Keywords: parliamentary elections, political parties, election program, education policy

Polityka oświatowa w programie politycznym partii Prawo i Sprawiedliwość

Prawo i Sprawiedliwość o potrzebie istotnych zmian w oświacie mówiło od samego początku trwania kampanii wyborczej. Na 2 tygodnie przed wyborami parlamentarnymi 13 października 2015 r. na łamach dziennika „Rzeczpospolita” ukazał się wywiad z kandydatką Zjednoczonej Prawicy na premiera. W rozmowie Beaty Szydło z użytkownikami portalu społecznościowego Facebook padły

* Artykuł powstał pod kierunkiem dr Anny Pięty-Szawara z Zakładu Teorii Państwa, Prawa i Polityki Instytutu Nauk o Polityce Wydziału Socjologiczno-Historycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

pytania o reformę edukacji narodowej. Przyszła premier stwierdziła: „Przywrócimy ośmioletnie szkoły podstawowe i czteroletnie licea. Chcemy silnego rozwoju szkolnictwa zawodowego. Pragnę uspokoić wszystkich nauczycieli gimnazjów, że te zmiany wprowadzimy w sposób, który zabezpieczy ich miejsca pracy, a rodziców uspokoić, że to nie będzie kolejna rewolucja w szkole” (Majewski, 2015, s. A6).

W programie politycznym pt. „Zdrowie, Praca, Rodzina” PiS opowiedziało się za powszechnie dostępnymi i bezpłatnymi przedszkolami oraz siecią stołówek we wszystkich szkołach, które będą gwarantowały pełnowartościowe posiłki. Ugrupowanie polityczne zadeklarowało także programy społeczne, w ramach których będą funkcjonowały świetlice np. socjoterapeutyczne oraz organizujące czas wolny podczas wakacji (Program wyborczy Prawa i Sprawiedliwości, 2015).

Program wyborczy zawierał również kompleksową zmianę systemu edukacji narodowej, w którym PiS zobowiązało się do przywrócenia obowiązku szkolnego od 7. roku życia: „Nie ma powodów, by postępować wbrew wielkiej rzeszy polskich rodziców. Dzieci 6-letnie, gdy taka będzie wola rodziców i gdy spełnią one rozwojowe wymagania, będą oczywiście mogły – tak jak to było wcześniej – rozpocząć naukę w szkole”. Krytyce poddano też zmianę systemu edukacji z 1999 r. i wprowadzenie gimnazjów, które zdaniem polityków partii nie spełniły pokładanych oczekiwań (Program wyborczy Prawa i Sprawiedliwości, 2015).

Główna propozycja zmian w polityce oświatowej PiS skupiła się na reorganizacji struktury szkolnictwa. Partia zaproponowała następujące rozwiązania (Program wyborczy Prawa i Sprawiedliwości, 2015):

- szkoła podstawowa – 8 klas: od I do III oraz od IV do VIII,
- szkoła zawodowa – 3 lata,
- liceum ogólnokształcące – 4 lata,
- technikum – 5 lat,
- liceum – 2-letnie oraz technikum uzupełniające – 3-letnie,
- szkoły policealne,
- szkoły dla uczniów z określonymi stopniami niepełnosprawności lub upośledzenia – 3-letnie.

W katalogu zmian, które PiS zaproponowało wyborcom, została wpisana konieczność napisania nowego programu nauczania z większą liczbą godzin historii oraz rezygnacja z testów sprawdzających poziom wiedzy po ukończeniu poszczególnych etapów edukacji. Zwrócono również uwagę na potrzebę zmian w podejściu do kształcenia ogólnego (Program wyborczy Prawa i Sprawiedliwości, 2015).

W programie wyborczym pojawiła się także koncepcja powołania Narodowego Instytutu Wychowania, Programów Szkolnych i Podręczników, który miałby powstać z trzech zlikwidowanych instytucji, czyli Ośrodka Rozwoju Edukacji, Instytutu Badań Edukacyjnych i Centrum Informatycznego Edukacji.

Do głównych celów Instytutu zaliczono sprawy związane z rynkiem podręczników oraz w ramach konkursu wybranie podręczników, których liczba nie będzie mogła przekraczać trzech dla poszczególnego przedmiotu. Podręczniki z dofinansowaniem Ministerstwa Edukacji Narodowej mają obowiązywać przez kilka lat, tak aby można było je przekazać młodszym uczniom. W omawianej propozycji założono również jak najmniejszą liczbę pośredników w celu obniżenia cen książek dla uczniów. Propozycje PiS zmian w oświacie zakładają także zmianę statusu dyrektorów i nauczycieli, którzy otrzymają status funkcjonariusza publicznego. Politycy zaproponowali też dodatkowe stopnie specjalizacji nauczycielskiej. Obecnie ostatnim stopniem jest nauczyciel dyplomowany (Program wyborczy Prawa i Sprawiedliwości, 2015).

W lutym 2016 r. rozpoczęła się debata na temat zmian w oświacie. Pod koniec roku, 14 grudnia 2016 r., w Sejmie RP odbyło się głosowanie nad nową ustawą. Jego wyniki przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Wyniki głosowania w Sejmie RP nad przepisami wprowadzającymi ustawę Prawo oświatowe

Partia polityczna	Liczba posłów	Posłowie biorący udział w głosowaniu	Głosy za	Głosy przeciw	Głosy wstrzymujące się
Prawo i Sprawiedliwość	234	224	224	–	–
Platforma Obywatelska	132	121	–	121	–
Nowoczesna.	31	29	–	29	–
Polskie Stronnictwo Ludowe	16	15	–	15	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/agent.xsp?symbol=glosowania&NrKadencji=8&NrPosiedzenia=32&NrGlosowania=105>.

Kolejnym etapem prac było głosowanie w Senacie, które odbyło się 16 grudnia 2016 r.

Tabela 2. Wyniki głosowania w Senacie RP na przepisami wprowadzającymi ustawę Prawo oświatowe

Partia polityczna	Liczba senatorów	Senatorowie biorący udział w głosowaniu	Głosy za	Głosy przeciw	Głosy wstrzymujące się
Prawo i Sprawiedliwość	64	54	54	–	–
Platforma Obywatelska	33	27	–	27	–
Senatorowie niezrzeszeni	3	2	–	2	–

Źródło: <https://www.senat.gov.pl/sklad/senatorowie/szczegoly-glosowania,242,59,9.html>.

9 stycznia 2017 r. Prezydenta RP Andrzej Duda podpisał ustawę, której przepisy obowiązują od 1 września 2017 r. (Strona główna Kancelarii Prezydenta RP, 2015).

Polityka oświatowa w programach partii opozycyjnych

Program wyborczy największej partii opozycyjnej, Platformy Obywatelskiej, pt. „Polska Przyszłość”, w rozdziale poświęconym edukacji stanowi podsumowanie okresu 8 lat sprawowania rządów, ale zawiera także zmiany polityki oświatowej.

Wśród głównych propozycji pojawiła się konieczność likwidacji testów po ukończeniu VI klasy szkoły podstawowej, ponieważ zdaniem polityków nie oddawały one faktycznej wiedzy uczniów. Partia zaproponowała jednak inny system sprawdzania wiedzy oparty na losowaniu 10% wybranych szkół, w których odbywałyby się testy sprawdzające. W szkołach miały zostać powołane nowe instytucje jak rady szkół składające się z nauczycieli, przedstawicieli rodziców, lokalnych środowisk oraz uczniów (Program wyborczy Platformy Obywatelskiej, 2015).

W kształceniu zawodowym PO postulowała konsultacje z przedstawicielami pracodawców w kwestii np. ilości zajęć praktycznych czy programów nauczania (Program wyborczy Platformy Obywatelskiej, 2015).

Szkoła w programie PO to placówka, w której dzieci oraz rodzice mieliby dostęp do szkolnego logopedy i pedagoga, jak również gabinetu stomatologicznego przypisanego do konkretnej szkoły. Zmianie miały ulec też kryteria wynagradzania i awansu nauczycieli oraz zapowiedziano napisanie Konstytucji Oświaty, czyli nowej ustawy we współpracy ze związkami zawodowymi, nauczycielami, środowiskami gospodarczymi, przedstawicielami rodziców oraz władzami samorządowymi (Program wyborczy Platformy Obywatelskiej, 2015).

Partia polityczna Nowoczesna. w programie wyborczym z wyborów parlamentarnych w 2015 r. zaproponowała możliwość wysłania dziecka do przedszkola już od 3. roku życia bez względu na miejsce zamieszkania oraz dochody rodziców. Wszystkie 5-latki zostałyby objęte programem przedszkolnym, ponieważ zdaniem polityków Nowoczesnej. to niezwykle ważny okres dla prawidłowego rozwoju dziecka. Nowoczesna. opowiedziała się za tym, aby w wieku 6 lat dzieci rozpoczynały edukację, ale ostateczną decyzję pozostawiałby rodzicom (Program wyborczy Nowoczesnej, 2015).

Wśród postulatów partii znalazła się propozycja stworzenia ogólnopolskiego programu nauki języka angielskiego, w ramach którego zostałaby zwiększona liczba godzin nauczania, oraz stworzenia systemu rządowo-prywatnych stypendiów, który objąłby najzdolniejszych uczniów. Partia zapowiedziała wprowadzenie takich nowych przedmiotów, jak nauka kodowania, podstawy programowania, oraz likwidację finansowania nauki religii ze środków publicznych. W celu pomocy dzieciom w nauce zapowiedziano powstanie świetlic środowiskowych (Program wyborczy Nowoczesnej, 2015).

W odniesieniu do szkolnictwa zawodowego politycy zaproponowali kształcenie dualne oparte na szkole i przedsiębiorstwie w ramach lokalnego rynku pracy.

W Karcie Nauczyciela Nowoczesna. zadeklarowała możliwość nagradzania najlepszych nauczycieli, zwalniania słabych oraz zmiany w awansowaniu nauczycieli (Program wyborczy Nowoczesnej, 2015).

W programie wyborczym Polskiego Stronnictwa Ludowego odniesiono się do liczebności klas, które zdaniem ugrupowania są przeludnione. Partia proponowała zmniejszenie liczby uczniów do 20, jednak cały proces reorganizacji klas zostałyby rozłożony na lata. Docelowo w 2017 r. w klasach miało być 25 uczniów, aby w 2018 r. dojść do proponowanych 20 osób w klasie. PSL zadeklarowało również, że każdy uczeń bez względu na dochody rodziców będzie otrzymywał ciepły posiłek w szkole. Wszystkie dzieci ze wsi oraz mniejszych miejscowości w ramach programu iTornister otrzymałyby potrzebne podręczniki oraz tablety z dostępem do internetu (Program wyborczy Polskiego Stronnictwa Ludowego, 2015). Podobnie jak Nowoczesna., PSL opowiedziało się za dualnym kształceniem zawodowym, w którym uczniowie mieliby 2 dni nauki oraz 3 dni płatnych praktyk (Program wyborczy Polskiego Stronnictwa Ludowego).

Podsumowanie

Na podstawie powyższych rozważań możemy zobaczyć, z jakimi propozycjami zmian w oświacie startowały w wyborach z 2015 r. partie polityczne oraz ile obietnic udało się zrealizować w przypadku partii rządzącej. Artykuł ukazuje również podobieństwa programowe m.in. PiS oraz PO, ponieważ obie partie w programach mają zapisaną reformę edukacji i nową ustawę Prawo oświatowe. Podobne propozycje programowe możemy zauważyć w przypadku PSL i Nowoczesnej., ponieważ obie partie opowiadają się za dualnym systemem kształcenia zawodowego.

W przyszłym roku przed nami kolejne wybory parlamentarne i nowe obietnice. Dlatego warto obserwować, jak wszystkie partie polityczne starają się realizować swój program wyborczy w obecnej kadencji Sejmu.

Literatura

- Majewski, P. (2015). *Szybszy rozwój, a nie deficyt*, rozmowa Beaty Szydło z użytkownikami portalu społecznościowego Facebook, vol. 239/10/2015, A6.
- Program wyborczy partii Prawo i Sprawiedliwość (2015). *Zdrowie, Praca, Rodzina*. Pobrane z: <http://pis.org.pl/dokumenty> (6.08.2018).
- Program wyborczy partii Platforma Obywatelska (2015). *Polska przyszłość*. Pobrane z: <http://www.michalstopka.pl/wp-content/uploads/2015/10/Polska-Przyszlosci-Program-PO.pdf> (6.08.2018).
- Program wyborczy partii Nowoczesna. (2015). *Nowoczesna Polska dla każdego*. Pobrane z: <https://nowoczesna.org/program/> (6.08.2018).
- Program wyborczy partii Polskie Stronnictwo Ludowe (2015). *Edukacja*. Pobrane z: <https://www.psl.pl/edukacja/> (8.08.2018).